

Bilaga – Bakgrundstexter till Halmstads kommuns handlingsprogram för skydd mot olyckor, del 2 – Olycksförebyggande verksamhet (KS 2016/0123)

Innehåll

Bilaga till kapitel 2.1 – Olyckor som föranleder räddningstjänst	2
2.1.1 Bränder	2
2.1.2 Olyckor i och vid vatten	2
2.1.3 Trafikolyckor.....	3
2.1.4 Utsläpp av farligt ämne	6
Bilaga till kapitel 2.2 – Vardagsolyckor.....	8
2.2.1 Barnolyckor.....	8
2.2.2 Fallolyckor	8
Bilaga till kapitel 2.3 – Naturolyckor.....	9
2.3.1 Väderrelaterade olyckor	9
Bilaga till kapitel 2.4 – Olyckor på grund av infrastruktursvikt	12
2.4.1 Avloppssystem/dagvattensystem	12
2.4.2 Elförsörjning.....	12
2.4.3 Fjärrvärme/Fjärrkyla	14
Bilaga till kapitel 2.5 – Olyckor orsakade av kriminella handlingar	15
2.5.1 Våld i offentliga miljöer och i nära relationer	15
2.5.2 Hot och våld mot barn.....	15
Bilaga till kapitel 2.6 – Räddningstjänstens förebyggande verksamhet.....	17
2.6.1 Bakgrund	17
2.6.2 Tillsyn.....	18
2.6.3 Farlig verksamhet.....	20
2.6.4 Information och rådgivning.....	23
2.6.5 Sotning och brandskyddskontroll.....	25
2.6.6 Lärande av olyckor (olycksorsak och olycksförloppsutredning)	28

Bilaga till kapitel 2.1 – Olyckor som föranleder räddningstjänst

2.1.1 Bränder

Allmänt

I Sverige omkommer årligen drygt 100 personer i samband med bränder. Äldre personer och personer med sociala problem är tydligt överrepresenterade bland dessa. Mer än hälften av dem som omkommer i brand är över 65 år. De flesta dödsbränder sker i den egna bostaden. I Halmstad har inga personer omkommit till följd av brand under perioden 2012-2014.

Den demografiska utvecklingen visar att befolkningen blir allt äldre, samtidigt som de äldre förväntas klara sig längre hemma i sin egen bostad. Detta kan innebära en risk för ökning av antalet omkomna om inte särskilda åtgärder för att förstärka brandskyddet för denna grupp vidtas.

Halmstad har under den senaste femårsperioden haft flera industribränder med rökutveckling som har utgjort en risk för befolkningen. Däremot har ingen omkommit eller skadats allvarligt i samband med en brand.

Det brinner i stort sett dagligen i svenska skolor. Många av dessa bränder är anlagda. Kostnaderna är mycket höga även om hänsyn tas till ersättning från försäkringar.

Vanligtvis finns det fyra orsaker till varför någon anlägger en brand:

- försäkringsbedrägeri
- hämnd
- döljande av ett annat brott
- skadegörelse

När det gäller anlagda bränder i skolor är det nästan alltid förknippat med en önskan att åstadkomma skadegörelse. Forskning inom området visar tydligt på att anlagd brand är en av de sista ytterligheterna på missnöjesyttringar i skolan.

Skogsbrand är inte särskilt vanligt förekommande men när de inträffar kan konsekvenserna bli mycket stora. Ofta kommer larm om skogsbrand först då den har fått rejält fäste. Väntade klimatförändringar med fler och längre värmeböljor kommer att öka riskerna för att skogsbränder bryter ut.

2.1.2 Olyckor i och vid vatten

Allmänt

I Sverige omkommer cirka 120 människor i drunkningsolyckor varje år. Den absoluta majoriteten av de drunknade är män, varav hälften av dessa är 50 år eller äldre. Alkohol är ofta inblandad.

De förväntade klimatförändringarna tros medföra ökade temperaturer och flera och längre värmeböljor, vilket kommer att förlänga bad- och båtsäsongen.

Drunkning är den vanligaste dödsorsaken bland barn mellan ett och sex år. Dessa drunkningsolyckor inträffar oftast vid badplatser, på isar eller i kommunala eller privata

dammar/pooler. En stor andel av barnen som drunknar har utomeuropeiskt ursprung. Det finns idag ett ökat behov bland både barn och vuxna av simskoleundervisning.

Halmstads kommun erbjuder ett antal platser per år i simskola. Platserna är riktade främst till elever i årskurs 1-3 som har möjlighet att lära sig simma under skoltid. Därutöver finns flera föreningar som bedriver simskola varav vissa har kommunala bidrag.

Sandstranden vid Tylösand och Frösakull är bland Sveriges absolut populäraste stränder med uppemot 30 000 badande en solig sommardag. Utöver dessa finns flera andra välbesökta stränder i kommunen. Vid en del av dem är det tillfälligtvis svåra strömförhållanden i vattnen. Några av stränderna i Halmstad är under sommarmånaderna bevakade av Livräddarna i Tylösand.

Halmstads kommun ska ha Svenska Livräddningssällskapets kriterier för en vattensäker kommun som utgångspunkt i sitt arbete:

- Kommunen ska i sitt handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) tydligt ange vem som har ansvar för samt målsättning med vattensäkerhetsfrågor. Detta gäller skötsel av materiel och anläggningar, information samt tillsyn enligt 5 kap. 1 § LSO. En plan ska tas fram hur för angivna mål ska uppnås och ett kontinuerligt dokumenterat uppföljningsarbete ska bedrivas med inventering och hantering av risker.
- Skolan ska tydligt kunna dokumentera att man uppfyller läroplanens mål genom att: alla elever senast i slutet av det femte skolåret ska ha god vattenvana, vara trygga i vatten, kunna simma 200 meter, varav 50 meter på rygg och hantera nödsituationer vid vatten, ha grundläggande kunskaper om bad-, båt- och isvett. Alla elever ska senast i slutet av det nionde skolåret kunna hantera nödsituationer i och vid vatten, ha kunskaper i livräddande första hjälp. Häri ska även innefattas kunskap om Hjärt-lungräddning, HLR.
- Kommunen ska ha en tydlig plan för hur man ökar simkunnigheten och höjer säkerhetsmedvetandet hos vuxna. Här ska särskilt beaktas personer med särskilda behov.
- All berörd personal på badanläggningar som tillhör kommunen ska ha en adekvat säkerhetsutbildning så att man kan förhindra och avhjälpa olycksfall. Kommunen ska vidare aktivt arbeta för att personal på badanläggningar som inte tillhör kommunen har motsvarande kompetens.
- Kommunen ska aktivt på hemsidor, i simhallar och på andra sätt:
 - informera allmänt om vatten- och issäkerhet samt vikten av kunskap om detta,
 - säsongsanpassat informera om de särskilda risker som kan finnas i kommunen.
- I kommunen ska finnas minst en säkerhetsdepå för utlåning eller uthyrning av vattensäkerhetsutrustning såsom flytvästar och isdubbar.

2.1.3 Trafikolyckor

Allmänt

Nollvisionen beträffande trafikolyckor lanserades 1995 och utgör grunden för trafiksäkerhetsarbetet i Sverige. I juni 2009 beslutade riksdagen att ett nytt etappmål ska gälla för trafiksäkerheten på de svenska vägarna. Det innebär att antalet trafikdödade år 2020 inte får vara fler än 220. Det nya etappmålet innebär en halvering av antalet dödade i trafiken från år 2007 till år 2020. Antalet allvarligt skadade i trafiken ska minska med en fjärdedel under

samma period. Ur ett internationellt perspektiv är Sverige ett av de länder som kommit längst i trafiksäkerhetsarbetet och med att få ner antalet dödade/skadade i trafiken.

Höga hastigheter är den enskilt största faktorn till att människor skadas och dör i trafiken. I Halmstads kommun sker årligen ca 3-8 dödsolyckor med bilar inblandade, 20-30 svåra olyckor och 150-200 lindriga olyckor. Mörkertalet är stort då det gäller de lindrigare olyckorna. Merparten av trafikolyckorna med bilar sker på huvudvägnätet.

Cyklister är tillsammans med fotgängare den trafikantgrupp som är mest utsatt för olyckor i trafiken. I gruppen oskyddade trafikanter brukar även mopedister och motorcyklister ingå.

Av trafiksäkerhetsskäl och utifrån människans förmåga att tåla krockvåld har hastighetsgränserna 30 respektive 40 km/h införts i centralorten. Även Oskarström, Getinge och Kvibille har fått nya hastighetsgränser. Översyn av hastighetsgränser i övriga tätorter kommer utföras framöver, dock är det Trafikverket som utför förändringarna i fält då staten är väghållare och kommunen ansvarig för hastigheter inom tätbebyggt område.

Om en gående blir påkörd av en bil i 30 km/tim är risken att bli dödad ca 10 %. Vid 40 km/h har risken att dödas drygt fördubblats till 20-30 %. Vid 50 km/h har man små chanser att överleva en påkörning och risken att bli dödad är 70-80 %. Hastigheten har stor påverkan på stoppsträckan och möjligheten att undvika eller minska konsekvenserna vid en eventuell trafikolycka.

De flesta cykelolyckor är singelolyckor. Huvuddelen av cykelolyckorna inträffar utan att någon bil är inblandad. Vanliga orsaker är brister i den fysiska miljön som dålig utformning (lutning, kantsten, fasta föremål, skymd sikt) och drift (snö, is, hala löv, grus på asfalt) eller bristande underhåll (sprickor, hål, ojämn beläggning). Även kollisioner med andra cyklister eller fotgängare är vanligt.

Nio av tio cyklister som dör i trafiken har skullskador. Vetenskapliga studier visar att hälften av dem kunde ha överlevt om de haft hjälm. Undersökningar visar att av Halmstadborna är det fler som aldrig eller mycket sällan använder cykelhjälm jämfört med övriga Sverige.

De flesta cykelolyckorna inträffar under sommarhalvåret (april – september). En stor andel av de drabbade är 17 år eller yngre, men även personer äldre än 65 år har höga skaderisker.

Drygt 10 % av de som dör i trafiken är fotgängare. Fotgängare löper tio gånger högre risk att dödas i trafiken än bilister. Äldre och små barn löper störst risk att dödas eller skadas svårt.

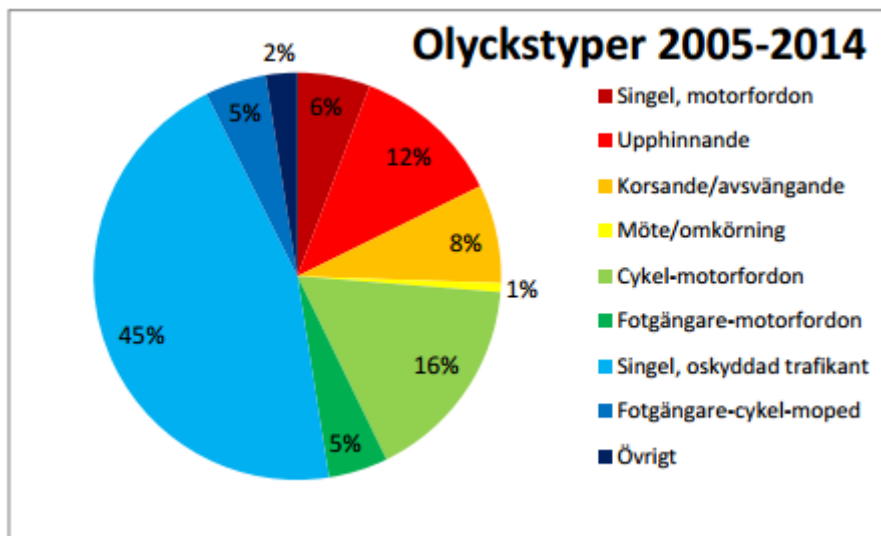
Merparten av skadade fotgängare har skadats i fall- och halkolyckor. Av dessa är knappt hälften personer över 65 år och en majoritet kvinnor. Fall- och halkolyckorna inträffar främst vintertid ofta till följd av halt väglag.

**Från Trafiksäkerhetsplan, TE 2015/0206, 2015-06-22, TE § 87:
Nuläge (2014)**

Sett till statistik från den nationella databasen för trafikolyckor, STRADA, sker omkring 300 trafikolyckor på Halmstads kommuns vägnät varje år. Detta är olyckor som rapporteras av polisen och/eller akutmottagningen på sjukhuset och som har lett till personskador. De

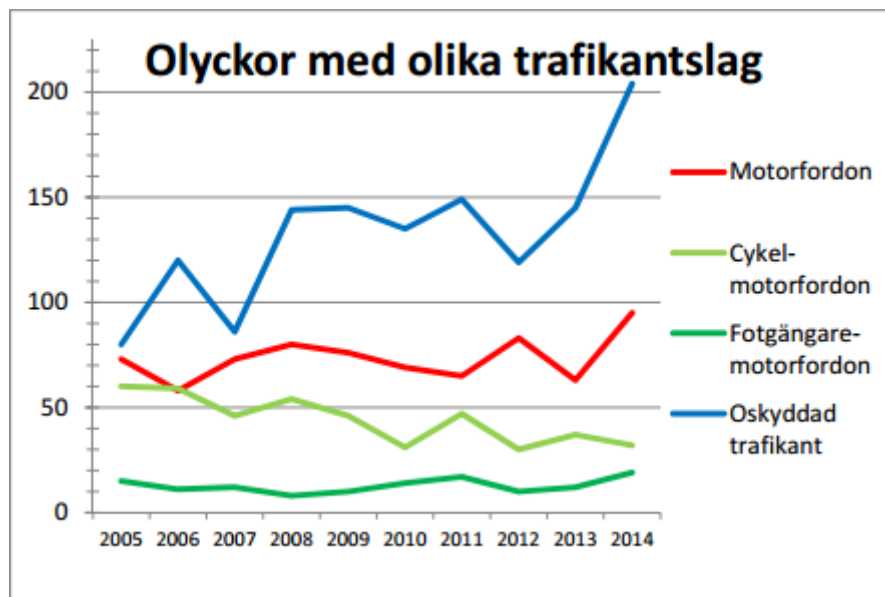
olyckor som inte kommer till polisens eller akutens kännedom kommer aldrig in i databasen, så det verkliga antalet trafikolyckor är sannolikt betydligt större.

Den typ av trafikolycka som är vanligast i Halmstads kommuns vägnät är singelolycka med oskyddad trafikant, dvs. fotgängare, cyklist eller mopedist (moped klass II) (se figur 1).

Figur 1: De typer av trafikolyckor som har skett i Halmstads kommuns vägnät under perioden 2005-2014. Källa: STRADA, både polis- och sjukhusrapporter

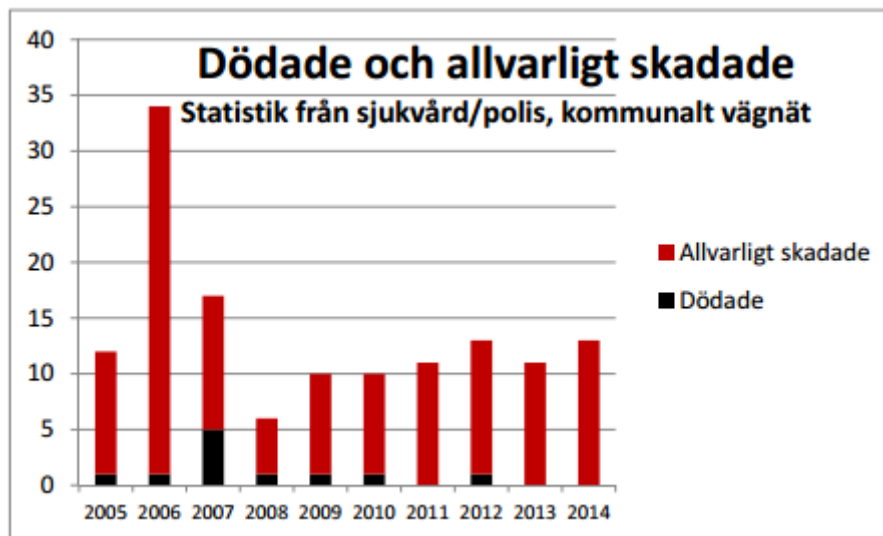
Olyckor där cyklister och motorfordon kolliderar utgör också en stor andel av trafikolyckorna. Vad gäller denna typ av olycka har trenden varit positiv, och antalet olyckor har halverats under de senaste 10 åren (se figur 2). De olyckor som ökar mest är de där endast oskyddade trafikanter är inblandade, och bland dem är det singelolyckorna som ökar mest.

Figur 2: Antalet olyckor med olika trafikantslag i Halmstads kommuns vägnät, åren 2005-2014. Källa: STRADA, både polis- och sjukhusrapporter

Sett till antalet människor som dödas eller skadas allvarligt är det svårt att se någon trend. Årligen skadas omkring tio personer allvarligt och en person mister livet i det kommunala vägnätet (se figur 3). År 2006 var det ovanligt många personer som fick allvarliga skador i

trafiken, 22 av dessa var oskyddade trafikanter i singelolyckor. Så många som 15 av dessa singelolyckor skedde under årets tre första månader och berodde på halka.

Figur 3: Dödade (exkl. självmord) och allvarligt skadade i det kommunala vägnätet under perioden 2005-2014. Observera att sjukvårdens bedömning av skadegrad står över polisens. Källa: STRADA, både polis- och sjukhusrapporter.

De åsikter som kommer från allmänheten till teknik- och fritidsförvaltningen rörande trafiksäkerhet gäller ofta hastighetsöverträdelser i bostadsområden, vid skolor och vid förskolor. Många har önskemål om farthinder.

Förutom att åtgärda befintliga trafiksäkerhetsbrister, måste vi ta hänsyn till den utveckling av trafiksystemet och av tätorterna, som fastslås i handlingsprogrammet för hållbara transporter från 2012 samt kommunens översiktsplan Framtidsplan 2030, som vann laga kraft i januari 2015. I handlingsprogrammet för hållbara transporter tar kommunen tydligt ställning för att prioritera gång, cykel, kollektivtrafik och bil i nämnd ordning. I handlingsprogrammet är det också beslutat att en gångplan ska tas fram 2016. Gångplanen ska fungera parallellt med trafiksäkerhetsplanen. Trafiksäkerhetsplanen är förenlig med den cykelplan som teknik- och fritidsförvaltningen jobbar efter sedan 2010.

Relaterade dokument

[Handlingsprogram för hållbara transporter.](#)

[Cykelplan, teknik- och fritidsförvaltningen](#) 2010.

Trafiksäkerhetsplan, TE 2015/0206.

2.1.4 Utsläpp av farligt ämne

Allmänt

Utsläpp av farliga ämnen kan få allvarliga konsekvenser för liv, egendom och miljö. Följderna av denna typ av olyckor kan vara svåra att överblicka. Utsläpp av farligt ämne kan innebära mycket omfattande insatser som kan ställa en kommuns operativa förmåga på sin spets.

Halmstads kommun har relativt få riskområden kopplade till industriell produktion i jämförelse med andra kommuner i landet av motsvarande storlek. Platser eller områden där

olycks- eller konsekvensrisken är högre är centrala plankorsningar intill bostadsområden, vattentäkter och andra miljömässigt värdefulla områden.

Stora delar av centrala Halmstad utgör en förbudszon för farliga transporter bortsett från särskilt markerade leder. Transporter får dock ske till och från riskobjekt utan att de framförs på dessa leder. Störst risk utgör den transittrafik som förekommer på järnväg rakt genom kommunens centrala delar och på de större vägarna E 6, riksvägarna 25 och 26. Även hamnområdet och transportvägarna dit utgör potentiella hot mot säkerheten.

Allvarliga olyckor med farligt gods och utsläpp av farligt ämne är sällsynta. Desto fler är de olyckor som inte har gett allvarliga konsekvenser men där situationen varit nära en större katastrof. Exempel på detta är:

- Tågolycka i Borlänge 2000: ett godståg med sammanlagt nio vagnar fyllda med cirka 450 ton gasol spårade ur. Trots den våldsamma urspårningen sprang ingen av vagnarna läck. Ett stort område i centrala staden fick spärras av och ca 700 personer fick evakueras under räddningsarbetet.
- Tankbilsolycka på E6 i höjd med Heberg 2007: en lastbil fattade eld på en viadukt. Lastbilschauffören omkom och fyra personer fick föras till sjukhus. Dock kunde olyckan ha fått avsevärt större konsekvenser då västkustbanan och en landsväg gick direkt under viadukten och det var mycket trafik på E6:an.
- Branden i Oceanhamnen i Halmstad 2012: 3 000 ton konstgödsel gick upp i rök. Hade vindriktningen varit en annan hade eventuellt Halmstads innerstad behövt evakueras.

Relaterade dokument

[Handlingsplan för hållbara transporter.](#)

[Framtidsplan 2030 - strategisk översiktsplan för Halmstads kommun.](#)

Bilaga till kapitel 2.2 – Vardagsolyckor

2.2.1 Barnolyckor

Allmänt

I Sverige inträffar varje år knappt 20 000 redovisade olycksfall på lekplatser och skolgårdar bland barn i åldrarna 0-17 år. Olyckorna är så allvarliga att en akutmottagning behöver uppsökas. Fallolyckor från höjd är den vanligaste orsaken. Fast lekutrustning och andra fasta föremål som träd, stenar, staket utlöser orsakar flertalet av olycksfallen. De föremål som utlöser flest olyckshändelser på lekplatser är klätterställningar, gungor och rutschbanor samt aktiviteten pulkåkning.

De senaste åren har kommunen besiktigt alla lekplatser både inom förskola/skola och offentliga lekplatser. Lekutrustning som dömts ut har plockats bort. Kommunen har valt att ta bort ett antal lekplatser och istället höjt standarden på de kvarvarande lekplatserna.

I Halmstads kommun har tidigare inte funnits någon tillförlitlig statistik kring incidenter som drabbar barn i förskole- eller skolmiljö. Detta finns möjlighet att rätta till i och med att ett nytt incidentrapporteringsystem börjar användas. Bedömningen är att det inom förskola/skola behövs stora satsningar de närmaste åren för att uppnå en godtagbar säkerhetsstandard på motsvarande sätt som har skett på de offentliga lekplatserna.

Färdiga checklistor för att skapa en barnsäkrare hemmiljö finns på www.skyddsnetet.se.

2.2.2 Fallolyckor

Allmänt

Falloyckor kan drabba alla men det är vanligast att äldre människor faller och risken ökar kraftigt med stigande ålder. Varje år söker mer än 80 000 äldre personer vård efter att ha fallit. I Sverige dör varje dag flera personer över 65 år varje dag till följd av fallolyckor. Hemmet är en farlig miljö avseende fallolyckor, med till exempel glidande mattor och andra olycksrisker. Självklart finns även faktorer i utemiljön som halka, höga kanter och liknande som orsakar fall. Personliga faktorer som medicinering påverkar också.

På det personliga planet orsakar en fallolycka mycket lidande och lång rehabilitering. Vårdekonomiskt är till exempel en höftledsfraktur också mycket krävande. En okomplicerad höftfraktur beräknas kosta cirka 250 000 kr att hantera.

Antalet personer som är 65 år eller äldre i Halmstads kommun utgör runt 20 % av kommunens befolkning vilket är något över genomsnittet i landet. Befolkningen håller sig friskare och lever längre än genomsnittet i landet. Antalet äldre i kommunen beräknas öka.

Halmstads kommun ligger över det nationella genomsnittet när det gäller fallskador som medfört sjukhusvård bland invånare som är 80 år eller äldre. Kommunen placerar sig inom det här området sämst i länet och bland den sämsta fjärdedelen i landet. Delvis kan den lägre placeringen förklaras av en relativt högre andel riktigt gamla, det vill säga över 80 år.

Information och checklistor finns hos hemvårds- och socialförvaltningen samt på www.skyddsnetet.se.

Bilaga till kapitel 2.3 – Naturolyckor

Allmänt

Klimatförändringarna innebär att risken för att naturolyckor inträffar ökar i framtiden. Klimatet har redan förändrats och under de senaste 100 åren har medeltemperaturen på jorden ökat med 0,7 °C. Återkommande rapporter om krympande glaciärer och istäcken på Antarktis och Arktis, stigande havsnivåer och förändrade nederbördsmonster ger oss en inblick och förvarning för framtiden.

SMHI beräknar att medeltemperaturen kommer att öka med 2 °C, att nederbörds mängderna kommer öka med 10 % och att havsnivån kommer öka med en meter i Halland till år 2100. Detta ställer stora krav på anpassning av samhället för att minska risker och sårbarhet vid extremväder för att rädda liv och samhällsviktiga funktioner.

Enligt SMHI:s nuvarande beräkningar finns inga indikationer på att vindhastigheterna kommer att öka i och med ett förändrat klimat eller att stormarna kan komma mer frekvent (SMHI 2016). Dock ökar risken för skador på infrastruktur till följd av storm i och med ett mildare och blötare klimat mindre utsträckning av tjäle i marken.

2.3.1 Väderrelaterade olyckor

Allmänt

I ett framtida förändrat klimat antas de extrema väderhändelserna bli både mer omfattande och vanligare. Sommartid kan Halmstad få ett varmare klimat med längre värmeböljor, ökade nederbörds mängder och intensivare skyfall. Vintertid kan stormarna ge större skador än tidigare, inte minst om de också kombineras med intensiv nederbörd.

Storm

Stormar drabbar västkusten återkommande i stort sett varje år. De kan leda vindfällningar som orsakar skogsskador, blockerar vägar och skadar luftledning. Om ett varmare klimat bidrar till brist på tjäle och mer fuktig mark bidrar detta till stormens verkningar på skogen.

Flera stormar eller orkaner har drabbat Halmstad under de senaste åren. Känsligheten har då tydligt visat sig. Elnätet har slagits ut i områden som är försörjda via luftledning. Stora delar av telefonnätet på landsbygden har också havererat tillsammans med mobilnätet.

Vattennivåerna i Nissan och Suseån har i vissa fall varit så höga att skador har uppstått på egendom. Stormvindar har gett omfattande träfällning med fara för människoliv, skador på egendom och begränsad framkomlighet i trafiken.

Då stormar kombineras med kraftig nederbörd i form av regn eller snö kan förhållandena för invånarna bli mycket besvärliga. Svårigheter kan också uppstå att upprätthålla samhällsviktiga funktioner som hemtjänst.

Höga flöden/översvämning

I Halmstads kommun finns utmed vattendragen Nissan och Suseån områden med bostäder, samhällsfunktioner, näringsverksamhet och infrastruktur där det föreligger översvämningrisk. Mindre översvämningrisk kan även finnas i kommunens övriga vattendrag; Skintan, Nyrebäcken, Genevadsån, Fylleån.

Under de senaste åren har både Nissan och Suseån svämmats över vid flera tillfällen. Detta har medfört att fastighetsägare drabbats och att kommunen har fått utföra ett omfattande arbete. Temporära vallar har byggts för att skydda bebyggelse och vissa förstärkningsåtgärder på ledningsnätet har vidtagits. Dessutom har mätutrustning med förvarningssystem om höga flöden installerats i dessa vattendrag.

Under våren 2010 utfördes en översvämningstudie, vilken ledde fram till åtgärdsförslag för att skydda bland annat Getinge och Åled. Under tidigare översvämningar har problemen varit omfattande även i Oskarström och Sennan där dock inga studier har genomförts. Halmstads kommun har även gjort översiktliga översvämningsskarteringar gjorda för Nissan 2014 och Suseån 2015.

Det finns flera internationella modeller och beräkningar för hur mycket havsnivåerna i världen förväntas höjas som en följd av klimatförändringarna. Även om det finns en osäkerhet kring storleken på den förväntade höjningen, är det viktigt att ta hänsyn till den här faktorn för att skydda befintlig bebyggelse och vid planering av ny bebyggelse.

Ras & skred

I Sverige inträffar skred som omfattar mer än en hektar i genomsnitt med två till tre års mellanrum. De förväntade förändringarna i klimatet kan leda till fler översvämningar och skyfall vilket, tillsammans med erosionsbenägna branter ökar risken för ras- och skred.

I mitten av 1990-talet utfördes en översiktlig skredriskskartering i Halmstads kommun. Det finns flera områden som är känsliga, bland annat områden i Snöstorp, Åled, Getinge, Trönninge och Sennan. För dessa områden begär byggnadsnämnden regelmässigt in en geologisk utredning som komplement till övriga handlingar i planärenden.

Halmstads kommuns klimat- och sårbarhetsutredning framhåller på att det finns ett stort behov av att få bättre kunskap om riskerna för ras och skred i kommunen. Den befintliga karteringen är endast gjord på mark som då var belägen inom detaljplanerat område. På nya områden är inga undersökningar gjorda.

Snöoväder

I södra Sverige växlar i regel köldperioderna med snö med milda perioder då snön smälter. Snön påverkar samhället genom trafikproblem samt extra belastning på tak, ledningar och på träd. Även avrinningen i vattendrag påverkas med risk för översvämningar som följd.

Omfattande snöoväder ställer till stora problem i trafiken och kan därför också utgöra ett hinder för samhällsviktiga funktioner som hemtjänst. Detta ställer stora krav på den snöröjningsberedskap som Halmstads kommun och Trafikverket måste upprätthålla.

Det är viktigt att känna till maximala snömängder för rätt dimensionering av till exempel hustak. I Halmstads kommun finns tre snözoner. Byggnader ska konstrueras för att klara olika snöbelastning beroende på vilken snözon de byggs i. Kraven i normerna har höjts sedan 1970-talet.

Värmebölja

Fler och mer extrema värmeböljor kan förväntas på sikt och kommer att medföra olika risker främst för personer med nedsatt hälsa och för barn. Även personer med psykiska

funktionshinder inklusive demenssjukdomar är en riskgrupp då de kan ha svårt att uppfatta riskerna med värmen. Symptom som kan uppstå under extrema värmeböljor är bland annat uttorkning, ökat blodtryck och förvirring. I värsta fall kan dödsfall inträffa. En ökad dödlighet finns redan efter två dagars ihållande, extrem värme.

En lokal klimat- och sårbarhetsutredning har visat att många förvaltningar och bolag ser ett behov av att kunna kyla sina lokaler redan idag. Detta behov står i konflikt med kommunens miljöambitioner.

Längre värmeböljor kan orsaka vattenbrist med begränsad tillgång till dricksvatten och till släckningsvatten för räddningstjänsten. Den framtida tillgången på vatten behöver säkras.

Skogsbrand

I Halmstads kommun finns det 102 000 hektar skog som täcker 50 % av kommunens yta. Det förväntade klimatförändringarnas varmare somrar innebär en ökad risk för skogsbränder. Brandsäsongen förväntas gradvis både att förlängas och att tidigareläggas i södra Sverige. Det ökar sannolikheten för fler skogsbränder och även fler samtidiga skogsbränder. Den här typen av bränder är en företeelse som hotar människoliv, bebyggelse, transporter och stora ekonomiska värden. Samtidigt är de en del av skogens naturliga kretslopp och gynnar svagare djur- och växtarter.

Då risken för skogsbrand bedöms öka blir kommunala verksamheter i skogsområden mer utsatta. En skogsbrand kan medföra risk både för byggnader och för vägar som kan behöva stängas av. Brandröken kan orsaka problem över mycket stora områden. Vissa vård- och omsorgsverksamheter kan behöva evakueras vid en skogsbrand.

Skogsbränder mer än vanliga bränder medför en stor utmaning för räddningstjänstens uthållighet genom att de kräver stora resurser och kan pågå under långa tidsperioder.

Relaterade dokument

[Framtidsplan 2030 – strategisk översiktsplan för Halmstads kommun.](#)

[Klimat- och sårbarhetsutredning \(2010\).](#)

Förstudie översvämningsåtgärder för Nissan och Suseån, 2010

[Översvämningskartering utmed Nissan inklusive biflödet Kilan, MSB 2014](#)

[Översvämningskartering utmed Suseån, MSB 2015](#)

Bilaga till kapitel 2.4 – Olyckor på grund av infrastruktursvikt

2.4.1 Avloppssystem/dagvattensystem

Allmänt

I Halmstads kommun består avloppsledningsnätet av ledningar avsedda för spillvatten respektive dagvatten samt så kallade kombinerade avloppsledningar med spill- och dagvatten i samma ledning. Strävan är att bygga bort de kombinerade avloppsledningarna och ersätta dem med så kallade duplikatsystem, det vill säga separata ledningar för spill- och dagvatten.

Det befintliga ledningsnätet har vid flera tillfällen visat sig vara underdimensionerat. Överbelastning av systemet kan ge lokala problem vid vägtrummor och andra kulvertar med lokala översvämningar som följd. Bräddning av avloppsvatten blir ibland nödvändigt och kan föranleda till exempel badförbud.

Förnyelsen av ledningsnätet är alldeles för långsam i förhållande till dess livslängd. Detta ökar risken för ledningsbrott. Ledningsnätet är i sig tillräckligt dimensionerat för spillvatten men det finns felaktiga anslutningar som medför att tillskottsvatten (dag- och dränvatten) tillförs. Konsekvensen blir bräddningar från ledningsnät och reningsverk, källaröversvämningar samt marköversvämningar med avloppsvatten som trycks upp från avloppsbrunnar.

På Västra Strandens avloppsreningsverk finns särskild bräddvattenrening för att kunna rena avloppsvattnet vid höga flöden. Övriga avloppsreningsverk saknar detta men det finns bestämda strategier för styrning av processerna på avloppsreningsverken vid höga flöden.

För att kunna hantera störningar i ledningsnätet finns ett antal ”katastrofpumpar”. Vid ledningsbrott används dessa pumpar så att vattnet pumpas förbi den trasiga punkten. Vid översvämning kan pumparna användas för att pumpa spillvatten eller dagvatten.

Behov kommer även att finnas av att säkra dagvattensystemen, så att inte befintlig bebyggelse översvämmas av bakåtströmmande vatten. Genom att förse ledningarna med backventil eller pumpar kan fastigheter skyddas mot bakåtströmmande vatten från dagvattenledningar.

2.4.2 Elförsörjning

Elsystemet är uppbyggt av transformatorer, luftledningar och jordkablar. Sedan stormarna Gudrun (2005) och Per (2007) har privata elbolag samt HEM Nät AB drivit projekt med nedgrävning av luftledningar. Ungefär 300 km luftledningar har grävts ner och mindre än 5 % återstår. Återstående luftledningar kommer att grävas ner där det är möjligt. HEM Nät AB har ca sex km luftledning kvar, fördelat på fyra högspänningslinjer samt några lågspänningslinjer.

Fungerande elförsörjning är nyckeln till bl.a. värme, dricksvatten, mat och fungerande avloppssystem. Störningar i elförsörjningen medför en mycket stor påverkan på invånarna och på de flesta kommunala verksamheter.

Under de senaste åren har kommunen investerat i reservkraft för dricksvattenförsörjning. Kortare elavbrott, en till två dagar, kan hanteras om diesel till reservkraftverken finns tillgänglig. Dock saknas reservkraft på avloppsanläggningarna, vilket medför att bräddning av

avloppsvatten riskerar att ske utan rening i reningsverken via ledningsnätet. Det bedöms orealistiskt att driva hela Västra Strandens avloppsreningsverk med reservkraft.

Rådhuset, BAS (samlokaliserad ledningsplats för brandkår, ambulans och SOS) och samtliga deltidbrandstationer har reservkraftsaggregat. På BAS klarar el-aggregaten en vecka. Sedan behövs påfyllning av drivmedel.

Kommunens tre nyaste äldreboendena har försetts med uttag för dieselaggregat. Aggregaten är mobila elkraftverk som klarar av att driva 50-75 % av boendet. Inom sociala omsorgen och äldrevården är verksamheten svår att bedriva på ett tillfredställande sätt vid störningar i elförsörjningen. Exempelvis ställs verksamheter som är beroende av takliftar och hissar inför stora problem. Handlingsplaner för elavbrott finns emellertid. De interna trygghetslarmen har batteribackup och det externa trygghetslarmet är säkrat med ett dieselaggregat.

Några av kommunens gruppboendestäder har avancerad syrgas- och annan hälsovårdapparat som de boende är helt beroende av. Diskussioner har förts om att skaffa reservaggregat för dessa gruppboendestäder. Idag är tanken att de cirka tio brukare som är beroende av medicinsk utrustning som kräver el ska evakueras till äldreboenden i närheten.

HEM Nät AB har tillgång till reservkraft för att reservmata vid haveri i elnät. Det finns ett mindre antal reservaggregat att ställa ut för att täcka några nätstationer. HEM Nät AB ingår i ett samverkansnät för störning. Det syftar till att hjälpa varandra vid behov vilket fungerar om inte samtliga är drabbade samtidigt.

Halmstads stadsnät AB levererar ett lokalt fiberoptiskt bredbandsnät för all digital kommunikation som kan användas till Internet, TV och telefoni, men även till säkerhetstjänster, datatjänster och samhällstjänster. Vid till exempel elbortfall, vilket är den överlägset vanligaste störningen som Halmstads stadsnät AB utsätts för, riskerar Halmstad följande störningar:

- Störningar i tv-sändningar till cirka 5 500 hushåll.
- Störningar i kabel-TV för ca 10 000 hushåll i HFABs regi, plus ca 3 000 hushåll som inte bor i HFABs bostäder.
- Störningar i mobiltelefonin för abonnenter till Tele2, Telenor, TDC och 3.
- Störningar i Region Hallands digitala röntgen.
- Störningar i samtliga kommunala digitala verksamhetssystem, vilket inkluderar intranätet
- Störningar i internet för kommunens verksamhet.
- Störningar för vissa styr- och reglersystem för ex. Laholmsbuktens VA.
- Störningar för internet för ca 15 000 hushåll och ca 500 företag.

En allvarlig följd av ovanstående risker är att spridning av samhällsinformation, till exempel varningar, blir avsevärt svårare att kommunicera till Halmstads invånare och besökare.

På flygplatsen finns ett reservsystem i form av dieselaggregat samt ett reservkraftsförfarande där prioriteringar görs vid en krissituation. Vidare har teknik- och fritidsförvaltningen en drivmedelsanläggning med möjlighet till reservkraftsdrift.

2.4.3 Fjärrvärme/Fjärrkyla

Fjärrvärmeutbyggnaden i Sverige startade för 60 år sedan och idag står den för mer än hälften av all uppvärmning av bostäder och lokaler. I Halmstad har det funnits fjärrvärme sedan 1980. 70 % av fjärrvärmeproduktionen kommer från sopförbränningsanläggningen på Kristinehed, vilken även är en kraftvärmeanläggning, det vill säga kan producera både fjärrvärme och el. Produktion sker även i kraftvärmeverket Oceanen i hamnen. Där utgörs bränslet av skogsflis som hämtas från skogarna kring Halmstad. På Bäckagård och Vapnöhöjden finns också reservanläggningar.

Klimatförändringarna kommer att påverka värme- och kylbehoven. Värmebehovet kommer att minska till följd av temperaturhöjningen medan kylbehovet kommer att öka. Med fler värmeböljor i framtiden kan den generella slutsatsen dras att behovet av en säker energitillförsel, främst för att tillfredsställa kylbehovet till känsliga/utsatta grupper bli än större i framtiden.

Fjärrvärmedistributionen är framförallt känslig för kraftiga nederbörds mängder, översvämningar och höga grundvattennivåer, samtliga faktorer som på sikt kan komma att påverkas av ett förändrat klimat. Höjd grundvattennivå eller dålig dränering kan leda till markförskjutningar som i sin tur kan orsaka att fjärrvärmerörens naturliga fixering försvinner med allvarliga mekaniska påfrestningar som följd.

Flera förvaltningar och bolag uppger att störningar i fjärrvärmen kan påverka deras verksamheter. Till exempel värms en del äldreboenden med fjärrvärme. Daglig verksamhet, gruppboende, skolor, förskolor, Halmstads Teater, Halmstad City Airports flygledartorn samt flertalet lokaler för kontor och personalvård är helt eller delvis beroende av att fjärrvärmen fungerar. Vid långvariga störningar bedöms kommunens konstverk och böcker kunna skadas.

Räddningstjänstens verksamhet kan påverkas om fjärrvärmen inte fungerar i och med att kommunens invånare kommer att börja värma sig på andra sätt, vilket gör att brandrisken ökar.

Alla fjärrvärmeanläggningar och mottagningsanläggningar är beroende av elförsörjning för pumpar och reglerutrustning ska fungera.

Bilaga till kapitel 2.5 – Olyckor orsakade av kriminella handlingar

2.5.1 Våld i offentliga miljöer och i nära relationer

Allmänt

Våld innebär att en person fysiskt angrips med eller utan tillhygge eller vapen. Begreppet våld innefattar här även sexuellt våld där främst kvinnors och barns utsatthet är värd att uppmärksamma.

I Halmstad anmäls cirka 500¹ misshandelsfall i offentliga miljöer varje år. Det finns ingen kunskap om hur stort mörkertalet kan vara. Trenden är att antalet anmälda misshandelsfall har minskat sedan 2010. De misshandelsfall som anmäls sker till stor del på helger i centrum av Halmstad. De flesta misshandelsfallen äger rum mellan kl. 02-04. Störst risk löper män mellan 19-24 år och som själva är påverkade. Alkohol är nästan alltid med i bilden.

Gängrelaterat våld har fått stor uppmärksamhet de senaste åren. Uppgörelser mellan kriminella gäng även med skjutningar har förekommit också i Halmstad. I samband med fotbollsmatcher har Halmstad också varit utsatt för det supportervåld som förekommer i ett antal klubbar.

En misshandel innebär både ett psykiskt och fysiskt trauma för den drabbade. För samhällets del pekar nationalekonomiska beräkningar på kostnader runt 200 000 kr för ett misshandelsfall².

Samhällsproblemet våld i nära relationer har uppmärksammats mycket de senaste åren. Här är oftast kvinnor offren och indirekt barn som blir vittnen till sådana händelser. Varje år görs cirka 120 anmälningar om misshandel i nära relation i Halmstad (där personen är över 18 år). Vid tre av fyra anmälningar är offret kvinna. Det finns anledning att misstänka att det inom det här området finns ett betydande mörkertal.

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Sedan 2013 har oron ökat för framför allt den våldsbejakande islamistiska extremismen. SÄPO uppskattar att cirka 300 personer har åkt till Sydvästasien för att delta i striderna på Daeshs (ISIS) sida. I Halmstads kommun finns invånare som har deltagit i dessa strider och som sympatiserar med de handlingar Daesh utför. Sedan 2014 har kommunen en arbetsgrupp som hanterar frågan om våldsbejakande extremism.

Halmstad har hittills varit förskonat från annan typ av extremism, men måste ha en beredskap för att sådant skulle kunna uppstå.

2.5.2 Hot och våld mot barn

Allmänt

1 Siffran varierar – 2014 anmäldes ca 300 misshandelsfall.

2 Gatuvåldets ekonomi, Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog, 2011
(<http://www.seeab.se/aktahuvudet/rapportsammanfatt4.pdf>)

I Sverige utgör antalet anmälda misshandelsbrott mot barn nästan en fjärdedel (23 %) av samtliga anmälda misshandelsbrott. En trend mellan 2005 och 2014 är att antalet anmälningar av misshandel mot barn ökar, både i ålderskategorin 0-6 och 7-14. Misshandel mot pojkar är överrepresenterat i statistiken (61 % av anmälda misshandelsbrott mot barn var riktat mot pojkar 2014).

Barn kan drabbas av våldsbrott i hemmet, i skolan eller ute i samhället. Speciell uppmärksamhet har de senaste åren riktats dels mot barn som utsatts för sexuellt utnyttjande i förskolan, dels mot mobbning, hot, konflikter via nätet, något som sedan kan ge upphov till fysiskt våld.

Under 2014 anmäldes i Halmstad 44 fall av olaga hot mot barn under 18 år, varav 17 gällde flickor och 27 gällde pojkar. Avseende ofredande anmäldes 45 fall under 2014, varav 32 gällde flickor och 13 pojkar.

En undersökning (LUPP) gjord 2015 bland 1 573 ungdomar i årskurs 8 på grundskolan samt årskurs 2 i gymnasieskolan i Halmstads kommun visar att:

- En stor andel av ungdomarna, som blivit mobbade eller utfrysta, uppger att de blivit det via internet/i mobilen, både i årskurs 8 i grundskolan och i årskurs 2 på gymnasiet.
- Ungdomarna i årskurs 8 upplever sig i högre grad ha blivit mobbade, utfrysta än ungdomar i årskurs 2 på gymnasiet.

Skolskjutningar och annat grövre våld är mycket ovanligt i svenska skolor. Det har dock förekommit skolmord även i Sverige men inte i Halmstad. Att motverka våld i skolan har ett stort samhällsintresse då konsekvenserna kan leda till risker för barnens liv och hälsa samt även till att grundläggande värden påverkas.

Statistik

[LUPP 2015](#)

[Brottsförebyggande rådet, 2016](#)

Bilaga till kapitel 2.6 – Räddningstjänstens förebyggande verksamhet

2.6.1 Bakgrund

I ett samhälle som präglas av teknisk och social utveckling ska räddningstjänsten, i takt med denna, arbeta för att minska antalet omkomna, minska antalet skadade och sänka skadekostnaderna till följd av bränder.

Syftet med den förebyggande verksamheten kan ses ur två aspekter:

- Identifiera och medvetandegöra risker och hot för beslutsfattare och allmänhet, så att lämpliga åtgärder kan vidtas för att förebygga bränders uppkomst alt. minska dess konsekvenser.
- Stärka den enskildes förmåga att kunna hantera en olycksituation.

Arbetet ska ske genom nära samarbete med övriga delar av samhället.

Räddningstjänstens förebyggande arbete sker huvudsakligen i tre faser:

- Information och rådgivning
- Tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll
- Uppföljning av olyckor

Information och rådgivning

Första fasen är att medvetandegöra och stärka den enskilde.

Enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) är en kommun skyldig att ge information och rådgivning för att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag (se bilaga 8A). Informations- och rådgivningsinsatserna ska ske utan att den enskildes egenansvar inskränks. Med den enskilde avses både enskilda medborgare och juridiska personer.

Tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll

Andra fasen är att följa upp att den enskilde har förstått och tagit sitt ansvar

Räddningstjänsten utövar tillsyn på verksamheter, fastigheter och andra anläggningar inom kommunen. Vid tillsyn kontrolleras efterlevnaden av lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av denna.

Tillsynsverksamheten inriktar sitt arbete speciellt till verksamheter där ett stort antal personer vistas samtidigt samt verksamheter där det finns ett hjälpbehov vid en utrymningssituation. Vid tillsyn kontrolleras att brandskyddet inom verksamheter och fastigheter är skäligt.

Utmaningen är ett tryggt och säkert Halmstad. Genom att på det lokala planet verka för ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot brand och olyckor samt att med förebyggande åtgärder både förebygga och begränsa bränder och olyckor som kan orsakas av brandfarliga och explosiva varor, arbetar räddningstjänsten för att leva upp till utmaningen (se bilaga 8B).

En farlig verksamhet enligt LSO är en verksamhet där en olycka på anläggningen kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Länsstyrelsen beslutar om en verksamhet omfattas av skyldigheterna enligt LSO 2 kap. 4§.

I Halmstads kommun fanns det 2016-01-01 sex stycken verksamheter som omfattas av kraven enligt 2 kap. 4§ lag LSO. Tre av dessa omfattas även av lag (1999:381) om åtgärder för att

förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen), varav två av den högre kravnivån. För dessa verksamheter ansvarar även kommunen för att upprätta planer för räddningsinsatser, informera allmänheten om riskerna med anläggningarna samt hur allmänheten kan varnas och förväntas agera vid en olyckshändelse (se bilaga 8C).

Enligt LSO har kommunen ansvar för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. För rengöring/sotning tillämpar kommunen frister som är antagna i RN. Dessa inrymmer sotningsfrister för eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökkanaler. Även imkanaler i restauranger och andra storkök ingår under dessa bestämmelser.

Kommunen medger egenrengöring/sotning på enskild fastighet efter en skriftlig ansökan till räddningstjänsten. Den sökande ska genom en egendeclaration intyga att rengöringen/sotningen sker på ett betryggande sätt. Fastighetsägare kan även beviljas anlita annan behörig sotare än kommunens skorstenfejarmästare för egenrengöring/sotning. Uppföljning utförs av kommunens skorstenfejarmästare i samband med brandskyddskontroll. Är rengöringen inte tillfredsställande utförd dras tillståndet in.

Kommunen ansvarar också för att ovanstående sotningsobjekt kontrolleras i brandförebyggande syfte genom brandskyddskontroller. Dessa sker enligt fastställda frister enligt MSBFS 2014:6 (se bilaga 8D).

Uppföljning av olyckor

Tredje fasen är för att följa upp de olyckor som ändå sker

Ett uppdrag för räddningstjänsten är att undersöka olycksorsaker och olycksförlopp vid de räddningsinsatser organisationen larmats ut till. Syftet är att genomföra erfarenhetsåterföring och genom detta minska antalet framtida olyckor samt konsekvensen av dem.

Arbetet utförs genom att systematiskt följa upp de händelserapporter som skrivs efter genomförd räddningsinsats samt att genomföra fördjupade brand- eller olycksutredningar. Fördjupade olycksutredningar genomförs vid omkring 1 % av de drygt 1000 händelser som räddningstjänsten involveras i per år (se bilaga 8E).

2.6.2 Tillsyn

Sammanfattning

Detta dokument beskriver hur tillsynsverksamheten enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) och Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE) är ordnad och planerad vid räddningstjänsten i Halmstad.

Det övergripande målet för räddningstjänstens tillsynsverksamhet är ett tryggt och säkert Halmstad. Huvuduppgiften är att underlätta för den enskilde att uppfylla sina skyldigheter enligt nämnda lagstiftningar. Detta utförs genom information, rådgivning och tillsyn.

Inför varje år upprättas en tillsynsplan. I denna redovisas vilken tillsyn som planeras under det kommande året.

För den kommande mandatperioden ska räddningstjänsten speciellt arbeta med att utveckla följande två områden:

- Kvalitetssäkra tillsynen
- Systematisk erfarenhetsåterföring

Tillsynsverksamhet – Bakgrund och syfte

Tillsyn bedrivs av räddningstjänsten och berör verksamheter, fastigheter och andra anläggningar inom kommunen. Tillsynen bedrivs enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) och Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Vid tillsyn kontrolleras efterlevnaden av nämnda lagar och de föreskrifter som meddelats med stöd av dessa.

Tillsynsverksamheten inriktar sitt arbete speciellt till verksamheter där ett stort antal personer vistas samtidigt samt verksamheter där det finns ett hjälpbehov vid en utrymningssituation. Vid tillsyn kontrolleras att brandskyddet inom verksamheter och fastigheter är skäligt.

Det övergripande målet är ett säkert och tryggt Halmstad. Genom att på det lokala planet verka för ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot brand och olyckor samt att med förebyggande åtgärder både förebygga och begränsa bränder och olyckor som kan orsakas av brandfarliga varor, arbetar räddningstjänsten för att leva upp till det övergripande målet.

Syftet med verksamheten är att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO och LBE. Detta sker genom information, rådgivning och tillsyn.

Arbetsmetodik och arbetsområde

Förmåga och kompetens

Behovet av kunskap varierar med vilken typ av ärende som ska handläggas eller vilken typ av verksamhet som det ska utföras tillsyn av. Lägsta kompetenskrav för att slutföra en tillsyn är kursen Tillsyn A eller annan likvärdig utbildning. Brandingenjörskompetens ska finnas inom förebyggande avdelningen eftersom staden har en komplicerad riskbild och i många sammanhang upprättas riskanalyser som behöver granskas och värderas av räddningstjänsten.

Delegation

Enligt delegationsordning framgår vem som i kommunen får utföra tillsynen enligt aktuella lagstiftningar.

Stöd till medborgaren

Information och rådgivning sker i olika sammanhang och i olika former. Dagligen sker rådgivning via telefon eller besök på plats i ärende som rör privatpersoner, företag och andra verksamheter. Då det finns behov av information till större grupper sker detta genom utskick via post, e-mail, informationsträffar, media etc.

Halmstads kommuns hemsida är en naturlig informationskanal. Här finns möjlighet att hämta information, råd, exempel och blanketter. Denna informationskanal ska ständigt hållas uppdaterad.

Myndighetsutövning

Myndighetsutövning i form av tillsyn utförs inom fyra lagstiftningsområden.

Lag om skydd mot olyckor 2 kap. 2§

Lag om skydd mot olyckor 2 kap. 3§

Lag om skydd mot olyckor 2 kap. 4§

Lag om brandfarliga och explosiva varor

Tillsynen utförs i huvudsak som en kontroll av det samlade brandskyddet som finns på enskilda verksamheter, byggnader eller anläggningar. Vid tillsynen av brandskyddet kontrolleras främst verksamhetens systematiska brandskyddsarbete och om den befintliga skyddsnivån är skälig.

Faktorer som ligger till grund för var tillsyn utförs är följande:

- Stor risk för eller stora konsekvenser vid brand
- Tidigare erfarenheter av verksamheten eller samma grupp av verksamheter.
- Behovet av systematiskt brandskyddsarbete
- Brister i brandskyddet enligt den skriftliga redogörelsen
- Ansökan om alkoholtillstånd
- Tillstånd att hantera brandfarliga varor
- Erfarenheter från olyckor och tillbud

Tillsynen gällande efterlevnaden av Lag om brand och explosiva varor samordnas med tillsyn som utförs enligt Lag om skydd mot olyckor. Vid tillsyn av brandfarliga varor beaktas verksamhetens systematiska arbete med säkerheten. Det kontrolleras att villkor i lag, förordning, föreskrifter och tillstånd uppfylls.

Förutom vid nyetableringar ska skriftlig redogörelse lämnas in vid större förändringar i verksamheten, vid ägarbyte eller när räddningstjänsten kräver det. Kommunen har i dagsläget inte för avsikt att meddela någon föreskrift angående när den skriftliga redogörelsen ska lämnas in på nytt.

Utvecklingsområden

Räddningstjänsten ska under den kommande mandatperioden arbeta med att utveckla två områden. Nedan beskrivs det tillstånd som man avser att uppnå:

- ***Kvalitetssäkra tillsynen***
Bedömningskriterier för det systematiska brandskyddsarbetet har upprättats så att verksamheter kan jämföras med varandra.
- ***Systematisk erfarenhetsåterföring***
Erfarenhets utbyte mellan förebyggande och operativ verksamhet är en naturlig del av verksamheten. Rutiner och forum för ett systematiskt arbetssätt har utvecklats.

2.6.1.5 Målsättning, uppföljning och utvärdering

Inför varje verksamhetsår ska en tillsynsplan upprättas som beskriver vilken tillsyn som ska genomföras under det kommande året. Denna ska sedan följas upp och utvärderas.

2.6.3 Farlig verksamhet

Sammanfattning

En farlig verksamhet enligt lag (SFS 2004:778) om skydd mot olyckor (LSO) är en verksamhet som innebär att en olycka på anläggningen kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Länsstyrelsen beslutar om en verksamhet omfattas av skyldigheterna enligt LSO 2 kap. 4§.

Halmstads kommun fanns det 2016-01-01 sex stycken verksamheter som omfattas av kraven enligt 2 kap. 4§ lag LSO. Tre av dessa omfattas även av lag (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen), varav två av den högre kravnivån.

Räddningstjänsten samordnar sin tillsyn med länsstyrelsen i den mån det är möjligt. Detta sker för anläggningarna som omfattas av den högre kravnivån enligt Sevesolagen. För dessa verksamheter ansvarar även kommunen för att upprätta planer för räddningsinsatser, öva samt informera allmänheten om riskerna som anläggningarna utövar samt hur allmänheten kan varnas och förväntas agera vid en olyckshändelse.

Bakgrund och syfte

I 2 kap. 4§ i lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) återfinns vilka skyldigheter som gäller vid en farlig verksamhet. Farlig verksamhet innebär att en olycka på anläggningen kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Med allvarlig skada på människor menas dödsfall eller skador som kräver långvarig vård.

Den som utövar verksamheten är skyldig att analysera riskerna för sådana olyckor som kan ge allvarliga skador på människor eller miljö. Analysen bör syfta till att utreda i vilken omfattning anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen behöver hålla eller bekosta beredskap i form av personal eller egendom samt behovet att vidta andra åtgärder för att hindra eller begränsa allvarliga skador.

Länsstyrelsen fattar, efter samråd med kommunen, beslut om vilka anläggningar som omfattas av skyldigheterna enligt LSO 2 kap. 4§.

Utöver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4§ där kommunen har tillsynsansvaret så involveras även kommunen i arbetet med anläggningar som omfattas av lag (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen). Anläggningar som omfattas av Sevesolagen indelas i två olika nivåer beroende på hanterade ämnen och mängder.

Den lägre kravnivån innebär att:

- Verksamheter som hanterar farliga ämnen i mängder över den lägre kravnivån ska göra en anmälan till länsstyrelsen eller lämna motsvarande information vid tillståndsansökan.
- Utarbeta ett handlingsprogram som ska skickas till länsstyrelsen.
- Ta fram information till allmänheten som ska finnas tillgänglig via kommunens webbplats.

Den högre kravnivån innebär att:

- Verksamheter som hanterar farliga ämnen i mängder över den högre kravnivån måste tillståndsprövas enligt miljöbalken.
- Verksamheterna ska skriva en säkerhetsrapport, som bl.a. ska innehålla ett handlingsprogram, en intern plan för räddningsinsatser samt underlag till kommunens

insatsplan, en redogörelse för genomfört samråd och uppgifter om de farliga ämnen som förekommer och i vilka mängder de finns.

- Slutligen ska information till allmänheten tas fram. Den ska finnas tillgänglig via kommunens webbplats och lämnas ut till den allmänhet det berör.

Kommunens skyldigheter för Sevesoanläggningar i den högre kravnivån är att ge information till närboende avseende vilka risker som föreligger, hur allmänheten varnas samt hur de bör agera i händelse av en olycka. Kommunen ska även upprätta en plan för räddningsinsatser som ska förnyas och övas minst vart tredje år. Allmänheten ska ges möjlighet att ge synpunkter på planen.

Arbetsmetodik och arbetsområde

Verksamheter i Halmstads kommun

Följande verksamheter omfattas 2016-01-01 av skyldigheter enligt LSO 2 kap. 4§ eller Sevesolagstiftningen.

Verksamhet

OKQ8 AB, oljedepå på Oljevägen
Swedegas AB, Naturgaslagret Skallen
Sydkraft Thermal Power AB, värmekraftverk
Stena Recycling AB, Oljevägen
Krönleins Bryggeri AB
Halmstads Flygplats AB

Omfattas av

LSO 2:4 samt Seveso högre
LSO 2:4 samt Seveso högre
LSO 2:4 samt Seveso lägre
LSO 2:4
LSO 2:4
LSO 2:4

Samverkan

Räddningstjänsten samverkar med Länsstyrelsen vid tillsyn av verksamheterna som tillhör den högre kravnivån enligt Sevesolagen. Kontinuerlig kontakt sker med alla angivna verksamheter vilket är ett sätt att arbeta för att minska riskerna.

Planering och övning

För verksamheterna som omfattas av den högre kravnivån enligt Sevesolagen har kommunen upprättat planer för räddningsinsatser. Planen för insats på OKQ8:s oljedepå bygger på ett samarbete med Släckmedelscentralen (SMC). SMC förfogar över storskalig släckutrustning och finns på fyra olika platser i Sverige. Det är SMC i Göteborg och Malmö som blir aktuella för en insats i Halmstad. Planen för insats på Naturgaslagret Skallen bygger på att utrymma riskområdet och en passiv insats i övrigt. Räddningstjänsten är i stort behov av hjälp från Swedegas AB för att kunna hantera en allvarlig kemikalieolycka på Naturgaslagret.

Inom Räddsam-N finns ett utökat operativt samarbete genom funktionen HILL (Hallands Integrerade Larm och Ledning) vilket innebär att resurser utöver de som finns tillgängliga i Halmstads kommun kan larmas till en olycka utan tidsfördröjning. Detta ger en förbättrad slagkraft mot allvarliga kemikalieolyckor.

Delegation

Enligt delegationsordning framgår vem som i kommunen får utföra tillsynen enligt aktuella lagstiftningar.

Stöd till medborgaren

Information och rådgivning sker i olika sammanhang och i olika former. Särskilt för Sevesoanläggningar i den högre kravnivån är att kommunen har skyldighet att lämna ut information till allmänheten och planer för räddningsinsatser som upprättas ställs ut för allmänhetens beskådan och möjlighet att lämna synpunkter.

Myndighetsutövning

Myndighetsutövning från räddningstjänsten mot verksamheter som omfattas av 2 kap. 4§ LSO om farlig verksamhet utförs inom två lagstiftningar, LSO och lag (SFS 2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor under förutsättning av brandfarlig eller explosiv vara hanteras i tillståndspliktig mängd.

Vid tillsyn av en farlig anläggning görs vanligen en genomgång av upprättad riskutredning och utifrån resultatet av den genomgången utförs sedan resten av tillsynen.

Tillsynsverksamheten kan även bestå i att granska verksamheternas interna räddningsplaner vid övningar på företaget eller att öva på operativ samverkan mellan kommun och företag.

Tillsynsverksamheten samordnas i möjligaste mån med andra myndigheter och deras tillsyn.

Utvecklingsområden

Arbete ska göras för att verksamheternas riskutredningar ska bli mer riktade mot kraven som ställs på en riskutredning upprättad enligt kraven i 2 kap. 4§ LSO. Det är viktigt att riskutredningarna är transparenta och beskriver vilka åtgärder och resurser som behövs, utöver det som den kommunala räddningstjänsten förfogar över, för att risknivån ska hamna på en tolerabel nivå för människor och miljö.

Information till allmänheten kring anläggningarna och dess risker bör samlas och presenteras så att kommuninvånarna enkelt kan ta del av informationen.

Målsättning, uppföljning och utvärdering

Räddningstjänsten ska under den kommande mandatperioden arbeta med att uppdatera insatsplanerna på verksamheterna samt informera allmänheten om de verksamheter som omfattas av den högre kravnivån enligt Sevesolagen enligt kraven som åligger kommunen. Tillsyn ska fortlöpa på anläggningarna. Räddningstjänstens operativa avdelning ska bli mer aktiv i övningar på de verksamheter som omfattas av kravet enligt 2 kap. 4§ LSO.

2.6.4 Information och rådgivning

Sammanfattning

Detta dokument beskriver hur Halmstads kommun bedriver rådgivning och information för att underlätta för den enskilda att fullgöra sina skyldigheter enligt lag om skydd mot olyckor (LSO). Informations- och rådgivningssituationerna ska ske utan att den enskildes egenansvar inskränks. Med den enskilde avses både enskilda medborgare och juridiska personer.

Information och rådgivning kan innebära både en bred kunskapsspridning till en utvald målgrupp och en direktinsats till den enskilde i en specifik frågeställning. Detta kan ske genom utskick, konferenser, utbildningar, informationsannonser, öppet hus, information på kommunens hemsida, telefonrådgivning med mera.

Bakgrund och syfte

Enligt LSO är en kommun skyldig att ge information och rådgivning för att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag. Informations- och rådgivningssituationerna ska ske utan att den enskildes egenansvar inskränks. Med den enskilde avses både enskilda medborgare och juridiska personer.

Syftet med information och rådgivning är att underlätta för den enskilde att fullgöra sitt ansvar som följer av lagen. I detta inryms att nå upp till den nivå samhället ställer som krav på den enskilde.

Arbetsmetodik och arbetsområde

Information och rådgivning är ett led i att förebygga och förhindra olyckor. Om olyckan ändå inträffar ska det finnas en hög beredskap för att minska konsekvenserna för personer som bor och vistas i Halmstads kommun.

Information och rådgivning kan betraktas som en bred kunskapsspridning till en utvald målgrupp. Detta kan ske genom utskick, konferenser, utbildningar, informationsannonser, öppet hus, information på stadens hemsida med mera.

Information och rådgivning kan även betrakta som en direktinsats till den enskilde i en specifik frågeställning. Rådgivning kan vara av enklare karaktär i form av telefonrådgivning eller kortare möten etcetera.

Informations- och rådgivningsrollen omfattar sådana frågor som är inom räddningstjänstens kompetensområden som är till för att underlätta för den enskilde att fullgöra sitt egenansvar enligt lag om skydd mot olyckor. Det kan även beröra frågeställningar som vid en olycka underlättar för insatspersonal och/eller minskar konsekvenserna av olyckan.

All rådgivning till den enskilde i form av medborgaren samt enstaka kortare telefonrådgivningar till juridiska personer är kostnadsfri inom Halmstads kommun. För mer omfattande rådgivning till juridiska personer hänvisas till den privata marknaden.

Informations- och rådgivningsinsatser i Halmstads kommun

Information och rådgivning sker inom ett flertal verksamhetsområden. Räddningstjänsten bedriver en utbildningsverksamhet vars syfte är stärka den enskilde medborgarens möjlighet att förebygga olyckor samt att minska konsekvenserna av olyckor.

Verksamheten riktar sig till alla som behöver utbildning för att kunna ingripa vid och förebygga alla typer av olyckor.

Räddningstjänsten bedriver även en mycket framgångsrik skolbrandskyddsutbildning. Vi träffar skolungdomarna i 6-årsgruppen, årskurs 2, 5 och 8. Utbildningen är anpassad för de olika åldersgrupperna. Syftet är att när ungdomarna ska få en god kunskap kring förebyggande brandskydd och hur de ska agera vid en ev. olycka.

Inom myndighetsutövningen sker information och rådgivning i olika sammanhang och i olika former. Dagligen sker rådgivning via telefon eller besök på plats i ärende som rör privatpersoner, företag och andra verksamheter. Då det finns behov av information till större grupper sker detta genom utskick via post, e-post, informationsträffar, media etcetera.

Även en del av de operativa enheternas arbetstid omfattar information och rådgivning. Behovet av information och rådgivning till den enskilde, kommer att styra en del av verksamheten för de operativa enheterna till att arbeta mer händelsebaserat. Det händelsebaserade arbetet kan till exempel innebära att riktad information ges i skolor/bostadsområde.

Halmstads kommuns hemsida är en naturlig informationskanal. Här finns möjlighet att hämta information, råd, exempel och blanketter. Denna informationskanal ska ständigt hållas uppdaterad.

Målsättning, uppföljning och utvärdering

Inför varje verksamhetsår upprättas en informationsplan där syfte, mål och ansvar för planerad information under det kommande året redovisas. Denna ska sedan följas upp och utvärderas.

2.6.5 Sotning och brandskyddskontroll

Sammanfattning

Dokumentet beskriver hur rengöring (sotning) och brandskyddskontroll i Halmstad är ordnad och planerad. Sotningsfristerna följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd MSBFS 2014:6. Sotning och brandskyddskontroll utförs i Halmstad av företaget Halmstads sotningsväsende AB.

Syftet med sotning och brandskyddskontroll är att bränder i anslutning till förbränningsanordningar och imkanaler förebyggas och förhindras på ett effektivt sätt

Bakgrund och syfte

Enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) (SFS 2003:778) med tillhörande förordning (SFS 2003:789) har kommunerna det övergripande ansvaret för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Mellan Halmstads kommun genom räddningsnämnden och Varbergs sotningsdistrikt Dick Hållden AB, har ett entreprenörsavtal om sotning m.m. träffats. Avtalet löper ut 2017-12-31.

Genom detta avtal förbinder sig entreprenören att utföra all föreskriven rengöring (sotning) och brandskyddskontroll inom sotningsdistriktet, samt att även i övrigt följa föreskrifter i gällande lagar och förordningar och andra av myndighet utfärdade bestämmelser som äger tillämpning på sotningsverksamheten.

Varbergs Sotningsdistrikt Dick Hållden AB ska föra register över byggnader och sotningspliktiga objekt samt ange tillämpliga sotningsfrister och de tider då sotningen har verkställts. Detta register ska tillhandahållas räddningsnämnden på anmodan.

Kommunen får medge att fastighetsägare själv får utföra eller låta någon annan utföra sotning på den egna fastigheten. Ett sådant medgivande får endast ges om sotningen kan ske på ett från brandsäkerhetssynpunkt betryggande sätt.

Syftet med sotning och brandskyddskontroll är att bränder i anslutning till förbränningsanordningar och imkanaler förebyggas och förhindras på ett effektivt sätt.

Rengöring (sotning)

Enligt förordning om skydd mot olyckor (SFS 2003:789) får kommunen meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps

allmänna råd och kommentarer om rengöring (sotning) (MSBFS 2014:6) ger vägledning för kommunerna när sotningsfrister för olika typer av anläggningar ska fastställas. På följande sidor finns sotningsfristerna med beskrivande text. Räddningsnämnden fastställde dessa frister för Halmstads kommun 2014-12-04.

Sotningsfrister för eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökkanaler

Dessa föreskrifter trädde i kraft den 4 december 2014.

1. Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Om pannan ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare ska sotning utföras med fristen 4 år, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall ska, om eldning sker med *fasta bränslen*, sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor.
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med *flytande bränslen* ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

2. Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
--------------	------------------------------

6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov ska sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

3. Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Avser eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Eldstaden finns i ett fritidshus.

4. Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	I normalfallet.
1 ggr/år	Imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet.

5. Förändring av frist i ett enskilt fall

Kommunen kan ändra fristen i ett enskilt fall om det är betingat av brandskyddsmässiga skäl.

6. Undantag

Har eldning inte skett efter senaste rengöringen/sotningen behöver ny rengöring inte göras. Vid bestämmandet av nästa sotningstillfälle ska sotning dock anses gjord enligt gällande sotningsfrister.

Egensotning

I enlighet med LSO (3 kap. 4§) får kommunen medge att en fastighetsägare utför sotning på den egna fastigheten.

Vid prövning av ett eventuellt medgivande och om sotning kan ske på ett betryggande sätt ska kommunen beakta

- risksituationen,
- förbränningsanordningens komplexitet och
- den enskildes kunskap samt förutsättningar för uppgiften.

Beslutet grundar sig på den sökandes intyg att denne har erforderlig kompetens, fysisk förmåga att arbeta på tak, erforderliga redskap för att klara av att sota själv samt att denne är ägare till aktuell fastighet.

Skulle det vid brandskyddskontroll eller tillsyn visa sig att så inte är fallet återkallar kommunen medgivandet. Ansökansblankett om att i egenskap av fastighetsägare själv få utföra sotning finns framtaget. Beslut om eventuell dispens tas av räddningsnämnden. Beslutanderätten är delegerad till räddningschefen, dess ställföreträdare och chef för förebyggande avdelningen, se delegationsordning.

Brandskyddskontroll

Enligt lagen om skydd mot olyckor, 3 kap 4 §, ska kommunen i brandförebyggande syfte ansvara för att det som enligt ovan ska rengöras liksom skorstenar, tak och anslutande byggnadsdelar även ska kontrolleras från brandskyddssynpunkt. Detsamma gäller även fasta förbränningsanordningar inrättade utslutande för gas och därtill hörande avgaskanaler. I Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll (MSBFS 2014:6) finns det bestämmelser för med vilka intervaller som brandskyddskontroll ska utföras. Här anges även vilken behörighet som gäller för den som utför brandskyddskontrollen. Kommunen kan inte föreskriva om andra kontrollfrister än vad som framgår av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter. Brandskyddskontrollen ska dokumenteras. Av dokumentationen ska framgå vad som kontrollerats, vilka provningar som gjorts och resultatet av kontrollen.

Målsättning, uppföljning och utvärdering

Sotning och brandskyddskontroll ska genomföras enligt de av räddningsnämnden fastställda fristerna för sotning och de av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps fastställda fristerna för brandskyddskontroll. Entreprenör som kommunen har avtal med ansvarar för detta. Register över genomförd sotning och brandskyddskontroll samt vilka förelägganden och förbud som har meddelats upprättas av entreprenören. Entreprenören rapporterar till räddningsnämnden.

2.6.6 Lärande av olyckor (olycksorsak och olycksförloppsutredning)

Sammanfattning

Dokumentet beskriver hur arbetet med lärande av olyckor enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) 3 kap 10§ är ordnad och planerad vid räddningstjänsten i Halmstad.

Det övergripande målet för räddningstjänstens arbete med att undersöka olycksorsaker och olycksförlopp vid de räddningsinsatser vi larmats ut till, syftar till att minska antalet skadade och döda som följd av olyckor. Att minska konsekvenserna då olyckor ändå inträffar.

Detta utförs genom att systematisk följa upp de händelserapporter som skrivs efter genomförda räddningsinsatser samt att genomföra fördjupade brand eller olycksutredningar efter genomförda räddningsinsatser.

Inför varje år upprättas en verksamhetsplan. I denna redovisas vilka riktlinjer som gäller för aktuellt år och vilka teman som i förväg utgör extra intressanta områden att fördjupa arbetet med. Fördjupade utredningar görs i omkring 1 % av de drygt 1000 händelser som räddningstjänsten involveras i per år.

Bakgrund och syfte

Kommunen fick tydliggjort i och med lagstiftning 2004 (LSO) om att utreda olyckor. Lärande av olyckor är räddningstjänstens verksamhet inom kommunen vilka har till uppgift att verka inom olycksundersökningsområdet. Olycksundersökning bedrivs enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) 3 kap 10 § efterföljande åtgärder.

10§ När en räddningsinsats är avslutad ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Den som utför en undersökning enligt första stycket har rätt att få tillträde till olycksplatsen. Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs.

Beträffande olycksundersökning rörande hur våra räddningsinsatser genomförts redovisas detta under den operativa delen i handlingsprogrammet.

Syfte är att:

- minska antalet omkomna och skadade som följd av olyckor
- minska konsekvensen för människor, egendom och miljö då olyckor ändå inträffar.
- bidra till mer behovsanpassad tillsynsverksamhet inom kommunen
- bidra som underlag för planering av den operativa räddningstjänsten i kommunen
- bidra som underlag till räddningstjänstens externa utbildningsverksamhet
- bidra som underlag för handlingsprogram för skydd mot olyckor

Arbetsmetodik och arbetsområde

Räddningstjänsten arbetar utefter årligt lagda riktlinjer för att tydliggöra i vilken omfattning olycka typer av olyckor ska utredas. Vissa olyckor utreds bättre av andra aktörer med samma syfte som räddningstjänsten. Vissa olyckor utreds bäst av annan förvaltning inom kommunen. Vissa olyckor ska räddningstjänsten själva utreda. I de fall bedömning görs kan även vissa olyckor utredas av extern part såsom annan kommun eller annan kommuns räddningstjänst.

I Halmstad har vi valt att arbeta utefter tre olika nivåer på olyckor. Nivå 1 är mindre okomplicerade olyckor, nivå 2 är allvarliga olyckor och nivå 3 är mycket allvarliga olyckor. Nivå 1 och 2 utreds normalt genom den händelserapport som ansvarigt brandbefäl genomför efter insats medan nivå 3 normalt utreds av speciell utredare eller grupp. Nivå 3 kan även utgöras av annan olycka som såväl ansvarigt befäl eller personal inom lärande av olyckor finner lämplig att kontrollera och följa upp mer djupgående.

Exempel på olyckor som kan utredas

- Bränder
- Drunkningsolyckor- tillbud
- Trafikolyckor
- Arbetsplatsolyckor
- Olyckor med stor miljöpåverkan
- Ras

Lärande av olyckor genomför också uppföljning av såväl statistik som erfarenheter i genomförda utredningar i syfte att förmedla informationen såväl internt inom räddningstjänsten och kommunen som till andra aktörer vilka är berörda.

Utvecklingsområden

Idag genomförs huvuddelen av våra olycksutredningar genom den händelserapport som ansvarigt befäl genomför efter räddningsinsats. Till detta kommer de fördjupade olycksutredningar som särskilda olycksutredare genomför. Dessa rör såväl enskilda olyckor som ibland flera olyckor genom t.ex. större statistikrapporter. Olyckor, tillbud eller erfarenheter som inträffar utanför ovan beskrivna områden hamnar ofta i vårt avvikelserapportsystem.

Räddningstjänsten ska under den kommande mandatperioden arbeta med att utveckla tre områden. Nedan beskrivs det tillstånd som man avser att uppnå:

Ett mer effektivt sätt att olycksutreda

Med några kortare fördjupade olycksutredningar bedöms ändå det mer väsentliga erfarenheterna fångas. Genom att genomföra fler kortare olycksutredningar skapas möjlighet att fånga de stora väsentliga erfarenheterna samtidigt som resurserna skapas för att genomföra punktinsatser med större fördjupade olycksutredningar där behovet bedöms finnas. Ett mer effektivt sätt att olycksutreda utgör målet.

Ökad rättsäkerhet i rättsprocessen

Polis och åklagare efterfrågar i samband med bränder så kallade spridningsutlåtanden. Räddningstjänsten måste säkerställa att vi kan möta detta behov på ett professionellt sätt. Såväl vid förfrågningar i samband med upprättande av en brottsanmälan som vid fortsatt förundersökningsarbete i samband med brottsutredning. Ökad rättsäkerhet i rättsprocessen utgör målet.

Systematik för lärprocessen

Erfarenhets utbyte inom egen organisation är en väsentlig del i utvecklingsarbetet för framtiden. Vi behöver utveckla en systematik för lärandet som spänner från uppföljning av händelser genom återkoppling vidare till beslut och slutligen implementering av lärdomar. Att samla lärandet från händelserapporter, olycksutredningar och avvikelserapporter i ett och samma system. Systematik för lärprocessen utgör målet.

Målsättning, uppföljning och utvärdering

Inför varje verksamhetsår upprättas en verksamhetsplan där syfte, mål och ansvar för kommande års lärande av olyckor tydliggörs. Denna ska sedan följas upp och utvärderas.